

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I PRIRODE

Program LIFE 2014 - 2020

18. studeni 2015.

Nikolina Petković Gregorić

Nacionalna kontakt točka, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode

1.

UVOD – PROGRAM LIFE

Zašto LIFE?

- **LIFE** daje platformu za **razvoj i razmjenu najboljih praksi i znanja** i stoga poboljšanje stanja okoliša
- **LIFE** je idealan instrument uz pomoć kojeg se regionalnim i nacionalnim nadležnim tijelima mogu pokazati **benefiti ulaganja u sektor zaštite okoliša**
- **LIFE** je uspješno testiran još od **1992**

Program LIFE 2014 – 2020 - Ciljevi

Doprinos EU politikama

- **učinkovitost resursa,**
- **gospodarstvo s manje ugljika,**
- **klimatske promjene,**
- **zaštita i poboljšanje stanja okoliša,**
- **očuvanje i poboljšanje bioraznolikosti, ekosustava – Natura 2000**

Program LIFE 2014 – 2020 - Ciljevi

- Poboljšanje razvoja, implementacije **politika i zakonodavstva Unije** – okoliš i klima
- Integracija i osviještenje **ciljeva okoliša i klime u drugim politikama Unije**
- Poboljšanje **upravljanja** okolišem i klimatskim promjenama
- Implementacija **7. Akcijskog programa za okoliš (EAP)**

Uloga EK, EASME, NCP

- **Europska komisija**
  - IP ENV do 2018
- **EASME** - Izvršna agencija za malo i srednje poduzetništvo
  - Upravljanje LIFE tradicionalnim projektima
  - IP KLIMA od 2015 (IP ENV – od 2018)
- **NCP** – Nacionalna kontakt točka
  - Ministarstvo zaštite okoliša i prirode
- **Vanjski monitoring tim**

LIFE 2014-2020 – geografsko područje

Pravilo: na području Europske unije

Sudjelovanje:

- Određene treće zemlje mogu sudjelovati temeljem i sukladno uvjetima ugovora o suradnji
- Suradnja s međunarodnim organizacijama je moguća – ako je nužno radi dostizanja LIFE ciljeva

Aktivnosti izvan EU

Mogu biti uključene ako su:

- Nužne radi dostizanja ciljeva Unije (ENV + CLIMA)
- **Nužne radi osiguranja učinkovitosti intervencija koje se provode na teritoriju DČ**
- Korisnik koordinator je registriran u EU

LIFE – opće značajke

- **Prijavitelji - SME, NGO, javna uprava** aktivna na području zaštite okoliša i klime
- Naglasak na **replikabilnost/transferbilnost, dugoročnu održivost, EU dodanu vrijednost** projektnih rezultata
- **Nije fokus na istraživanju** (↔ H2020)
- **Nema velike infrastrukture; nije usmjereno na ruralni i regionalni razvoj** (↔ agricultural, structural funds)

Program LIFE 2014 - 2020

- Program Europske unije za **OKOLIŠ i KLIMATSKE AKTIVNOSTI** za razdoblje 2014. – 2020.
- **Uredba (EU) Br. 1293/2013** od 11. prosinca 2013.;
- Ukupni proračun 2014-2020 je **3.457 milijardi €**
- **2 Višegodišnja radna programa:**
  1. **Za razdoblje 2014 – 2017**
    - Definirane prioritetne teme za svako područje potprograma OKOLIŠ
  2. **Za razdoblje 2018 - 2020**
- **Komplementaran s drugim EU programima**

LIFE potprogrami

- Potprogram **OKOLIŠ**:
  - **Okoliš i učinkovitost resursa** (demonstracijski; pilot)
    - *vode, otpad, kvaliteta zraka, zeleno i kružno gospodarstvo, šume, tlo, kemikalije, buka*
  - **Priroda i biološka raznolikost** (najbolje prakse; demonstracijski; pilot)
  - **Upravljanje okolišem i informacije** (Informiranje, podizanje svijesti i širenje informacija)
    - *vode, otpad, kvaliteta zraka, zeleno i kružno gospodarstvo, šume, tlo, kemikalije, buka*

LIFE potprogrami

Potprogram **KLIMATSKE AKTIVNOSTI:**

- **Ublažavanje klimatskih promjena**

(najbolje prakse; demonstracijski; pilot)

- **Prilagodba klimatskim promjenama**

(najbolje prakse; demonstracijski; pilot)

- **Upravljanje i informacije na području klime**

(Informiranje, podizanje svijesti i širenje informacija)

Proračun LIFE 2014 -2017

- Višegodišnjim programom rada **2014 – 2017:**
  - **1,796 milijardi eura**, a od toga:
    - 75% za potprogram Okoliš
= 1,347 milijardi €, a
    - 25% za potprogram Klimatske aktivnosti
= 0,449 milijardi €

Proračun LIFE 2014 - 2017

- Ukupni iznos od **1 347 074 499 €** za „Okoliš” :
  - 495 845 763 € za „Okoliš i učinkovito korištenje resursa”;
  - 610 068 900 € za „Priroda i bioraznolikost”;
  - 162 999 836 € za „Okolišno upravljanje i informacije”;
  - 78 160 000 € za povezane izdatke za potporu.

- Ukupni iznos od **449 167 501 €** za „Klimatske aktivnosti”:
  - 193 559 591 € za „Ublažavanje klimatskih promjena”;
  - 190 389 591 € za „Prilagođavanje klimatskim promjenama”;
  - 47 588 319 € za „Upravljanje i informacije na području klime”;
  - 17 630 000 € za povezane izdatke za potporu.

Nacionalna alokacija

- **Hrvatskoj** su za **potprogram Okoliš** dodijeljena okvirna nacionalna sredstva od:
  - **2,52 % ukupnog proračuna**
~ 20.219.269 € za razdoblje 2014 - 2017
- Za potprogram Klimatske aktivnosti:
  - Nema nacionalne alokacije

Program LIFE 2014 - 2020

- **Tradicionalni projekti** (klasični LIFE projekti)
- **Integrirani projekti**
- Projekti tehničke pomoći - za integrirane projekte
- Pripremni projekti
  - Podupiru posebne potrebe za razvoj i provedbu okolišnih ili klimatskih politika i zakonodavstva Unije
- Projekti jačanja kapaciteta - za Nacionalnu kontakt točku
- Operativna bespovratna sredstva – za NGO
- **Financijski instrumenti**
  - NCFE – Instrument za financiranje prirodnog kapitala
  - PF4EE – Instrument za privatno financiranje energetske učinkovitosti

Teme projekata

Okoliš i učinkovito korištenje resursa

- Tematski prioriteti za **vodu, uključujući i morski okoliš**
- Tematski prioriteti za **otpad**
- Tematski prioriteti za **učinkovito iskorištavanje resursa, uključujući tlo i šume te zeleno i kružno gospodarstvo**
- Tematski prioriteti za **okoliš i zdravlje, uključujući kemikalije i buku**
- Tematski prioriteti za **kvalitetu zraka i emisije, uključujući urbanu okolinu**

Teme projekata

Priroda i biološka raznolikost

- Tematski prioriteti za prirodu
  - *poboljšanje statusa očuvanja staništa i vrsta, uključujući morska staništa i vrste te vrste ptica, koji su od interesa Uniji*
  - *pružanju podrške biogeografskim seminarima mreže Natura 2000*
  - *integrirani pristupi za provedbu prioriternih akcijskih okvira*
- Tematski prioriteti za bioraznolikost
  - *aktivnosti za provedbu Strategije Unije za bioraznolikost do 2020*
    - *usmjerene na doprinos ostvarenju ciljeva broj 3, 4 i 5.*

Teme projekata

Upravljanje okolišem i informacije

Informacije, komunikacija i kampanje podizanja svijesti

- Voda
- Otpad
- Učinkovito iskorištavanje resursa, tlo, šume, zeleno i kružno gospodarstvo
- Kvaliteta zraka i emisije, urbana okolina
- Priroda i bioraznolikost

Izvršavanje, inspekcije i nadzor

Razmjena najbolje prakse

Teme projekata KLIMATSKE AKTIVNOSTI

Nema razrađenih tematskih prioriteta

- Potpora za provedbu **strategija za prilagodbu**
- Potpora za **predvođenje u uvođenju društva bez ugljika**
- **Predstavljanje strategija s niskim emisijama ugljika** ili planova za upravljanje korištenjem zemljišta na regionalnoj ili podregionalnoj razini

Natječaj za prijavu LIFE projekata

- EK otvara natječaj **svake godine**
  - Početkom lipnja
  - otvoren 3 mjeseca
  - Rezultati u svibnju sljedeće godine
    - Početak projekta cca godinu dana nakon prijave
- MZOIP i FZOEU – nacionalno sufinanciranje (za *tradicionalne projekte*)
  - Nakon otvaranja natječaja od strane EK
  - Rok za prijavu kraći oko mjesec dana

2.

LIFE TRADICIONALNI PROJEKTI

Tradicionalni projekti

-tko može prijaviti projekt-

- Svaka **pravna osoba registrirana na području EU**
  - Tijela lokalne i javne vlasti
  - Znanstvene i obrazovne institucije
  - Industrija, tvrtke, obrti
  - Udruge, uključujući NVO
- 1 koordinator korisnik ***coordinating beneficiary***
- Pridruženi korisnici (partneri) ***associated beneficiary***
- **Su – financijeri**

Način prijave

- Direktno putem **eProposal**

<https://webgate.ec.europa.eu/eproposalWeb/>

- *On line* popunjavanje obrazaca
  - *administrative (A), technical (B and C), financial (F)*

Vrste projekata - TRADICIONALNI

- **Pilot projekti**

- primjenjuju tehnike / metode koje se nisu **primjenjivale ni testirale prije toga / negdje drugdje,**
- **pružaju potencijalne prednosti** za okoliš ili klimu u usporedbi s trenutnom najboljom praksom i
- naknadno se mogu **primijeniti u sličnim situacijama**

- Cilj – ocijeniti **rade li** određene nove tehnike **ili ne**
- Cilj – **informirati stakeholdere** o rezultatima i **ohrabriti** ih za korištenje uspješno testirane metode

Vrste projekata - TRADICIONALNI

- **Demonstracijski projekti**

- u praksi izvode, testiraju i ocjenjuju mjere / metodologije / pristupi koji su **novi ili nepoznati u kontekstu specifičnom za projekt**
  - geografskom, okolišnom ili socioekonomskom kontekstu
- koji bi se mogli primjenjivati drugdje u sličnim okolnostima
- Cilj – ocijeniti **rade li** određene ciljane tehnike **ili ne** u specifičnom kontekstu
- Cilj – **informirati stakeholdere** o rezultatima i **ohrabriti ih** za korištenje uspješno demonstrirane metode

Vrste projekata - TRADICIONALNI

- **Projekti najbolje prakse**

- primjenjuju se odgovarajuće, isplative i najmodernije tehnike, metode i pristupi u specifičnom kontekstu projekta

- **Projekti informiranja podizanja svijesti**

- Potiču komunikaciju, širenje informacija i jačanje svijesti u svim područjima oba podprograma

! LIFE PROJEKTI NISU:

- ISTRAŽIVAČKI ; INFRASTRUKTURNI

Tradicionalni - Sufinanciranje EU

- „Tradicionalni” projekti iz oba podprograma
  - Bespovratna sredstva
  - EU-sufinanciranja
    - **60%**
    - **75%** za prioritetne vrste iz prioritetnog područja
Priroda i biološka raznolikost

EU financiranje

- Nakon stupanja na snagu Ugovora o financiranju
- Pred – financiranje/rate
- *Balance*
- Rok plaćanja
  - 60 dana za pred-financiranja
  - 90 dana za *balance*

Nacionalno sufinanciranje

➤ Sredstva FZOEU

- Do **50%** učešća korisnika
  - Nositelja ili partnera
  - **Pravne osobe registrirane u RH**
- Aktivnosti na koje će se provoditi **na području RH**
- Teme projekata iz nadležnosti MZOIP i FZOEU

Generalna pravila

- **Optimalni proračun projekta**
  - Nije strogo određeno (500.000 – 5.000.000 €)
- **Vrijeme trajanja projekta**
  - 2 – 5 godina
- **Svi korisnici moraju financijski sudjelovati u projektu**
- **Podugovaranje**
  - Do **max 35%** ukupne vrijednosti projekta
- **Pravilo 102% za plaće javnih tijela**
- **trajna dobra – opravdana do 50% amortizacije**

Primjeri projekata

Priroda i biološka raznolikost

Zaštita npr. smeđeg medvjeda u području Natura (najbolje prakse)

- promicanje očuvanja vrste na nacionalnoj i europskoj razini.
- sprječavanje pada populacije smeđih medvjeda s ciljem uspješnog suživota između medvjeda i ljudi.

Smanjiti utjecaj progona i neizravnih prijetnji neke ugrožene životinjske vrste

- održavanje i poboljšanje njihovih staništa, spriječiti njihov daljnji gubitak

Rješavanje problema koje izazivaju u invazivne egzotične biljne vrste

- uklanjanje invazivnog grmlja i regeneracija staništa.

Primjeri projekata

Okoliš i učinkovitost resursa

Razviti inovativnu tehnologiju obrade komunalnog krutog otpada (demonstracijski)

- pogon namijenjen obradi miješanog komunalnog otpada koristi inovativnu tehnologiju – pretvaranje mješovitog biorazgradivog komunalnog otpada u sintetički dizel

Podizanje svijesti o važnosti ekološki prihvatljivog upravljanja električnim i elektronskim otpadom (informacijski)

- kampanja usmjerena na podizanje svijesti o rukovanju, obradi i sanaciji – uključujući uporabu i recikliranje EE otpada.

Poboljšanje kvalitete zraka u gradu.

- koristeći podatke o kvaliteti zraka (prikupljeni uz pomoć postavljenih senzora) boje regulirati promet u gradu te na taj način poboljšati kvalitetu zraka

Model upravljanja starim katodnim cijevima (CRT televizori i monitori)

- proces kojim se CRT otpadno staklo pretvara u novu sirovinu/materija za proizvodnju keramičkih pločica

3.

LIFE INTEGRIRANI PROJEKTI

Vrste projekata - INTEGRIRANI

Za što?

- provedbu mjera nekog **akcijskog plana ili strategije**
- na **velikom zemljopisnom području**,
  - regionalno, višeregionalno, nacionalno ili transnacionalno

Povezan s **još jednim izvorom financiranja** na razini Unije /nacionalnoj /privatnoj

Vrste projekata - INTEGRIRANI

Za koga?

- Javno tijelo nadležno za provedbu određene politike
- Sposobno za koordiniranje **provedbe aktivnosti** iz određenog plana i povezivanje s **drugim fondovima**.

Vrste projekata - INTEGRIRANI

Prosječna veličina?

- 2 do 10 korisnika
- EU kontribucija 10 do 15 milijuna €;
- oko 3 IP po Državi članici na područjima:
  - **prirode** (upravljanje mrežom Natura 2000),
  - područja **vode, otpada, zraka,**
  - ublažavanja i prilagodbe **klimatskim promjena**

Rata su-financiranja?

- **60%**

4.

FINANCIJSKI INSTRUMENTI

Financijski instrumenti (FI)

→ Za koga?

Uglavnom za SMEs koji djeluju na području zaštite okoliša i klime (NCFF); SME, kućanstva, javna uprava koji žele poboljšati svoju energetska učinkovitost (PF4EE)

→ Za što?

Kredit/bankovne garancije/ ... za projekte zaštite okoliša ili klime (LIFE višegodišnji radni program for 2014-2017)

→ Prosječna veličina

1 korisnik; EU kontribucija: €5 do 10 million (NCFF)

Financijski instrumenti (FI)

- Kombiniran program EIB i EK kreditiranja
Upravlja EIB
- Dva tipa:
  - *Private Financing for Energy Efficiency (PF4EE)*
  - *Natural Capital Financing Facility (NCFF)*

Financijski instrumenti (FI)

- ⇓ **(PF4EE) Private Financing for Energy Efficiency (Instrument za privatno financiranje energetske učinkovitosti)**
  - Povećati investiranje u projekte energetske učinkovitosti
  - Pomoći DČ u dostizanju ciljeva energetske učinkovitosti
  - Ohrabriti privatne komercijalne banke i druge financijske posrednike da ulažu u sektor energetske učinkovitosti
- ⇓ **(NCFE) Natural Capital Financing Facility (Instrument za financiranje prirodnog kapitala)**
  - Doprinos LIFE ciljevima:
    - Priroda i biološka raznolikost
    - Prilagodba klimatskim promjenama

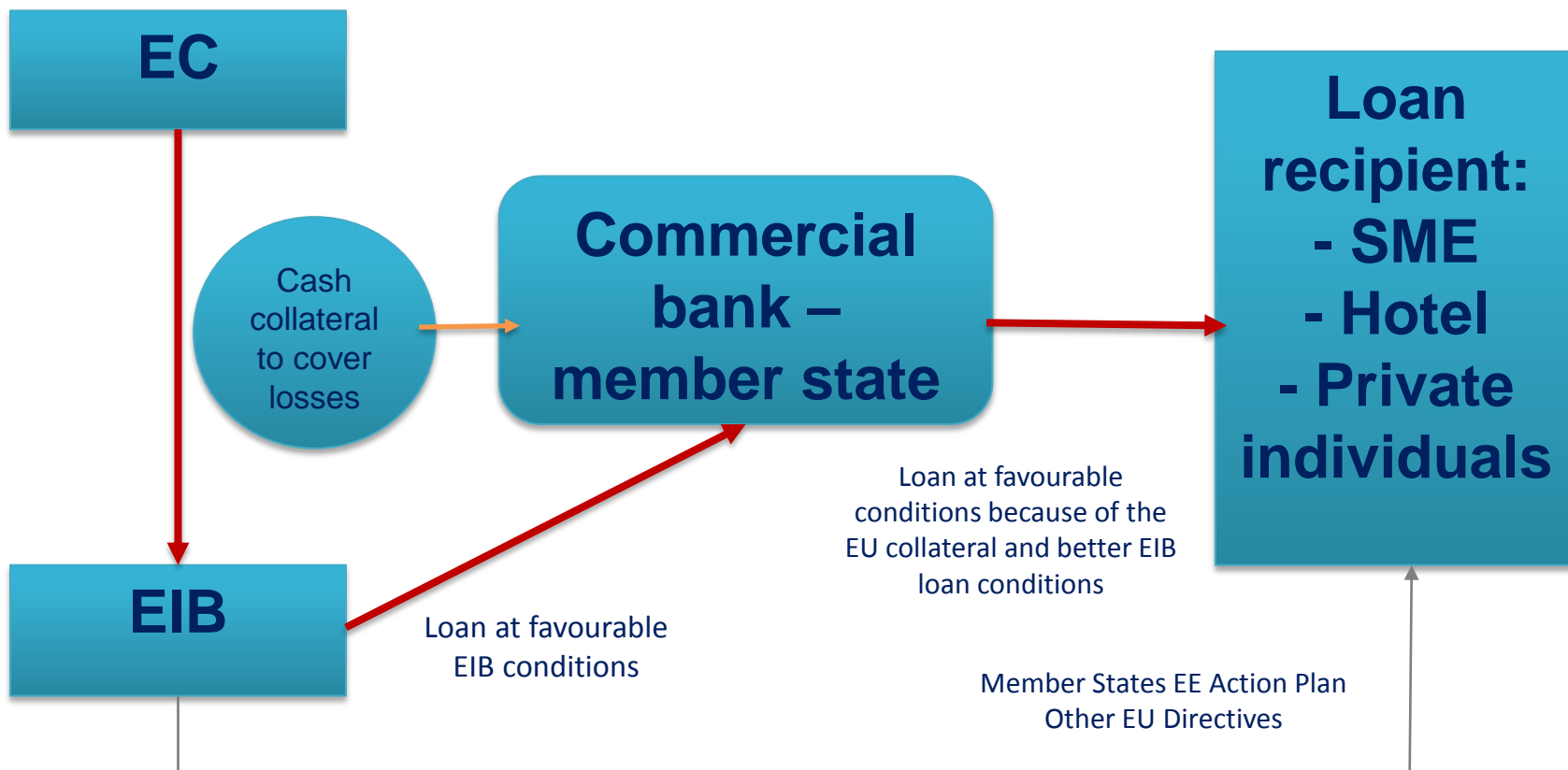

PF4EE – Instrument za privatno financiranje energetske učinkovitosti

---

- Privatni investitori u DČ – koji investiraju u energetske učinkovitosti
- SMEs, npr. vlasnici malih hotela, privatne osobe, županije koje primjenjuju mjere energetske učinkovitosti
- Veličina zajma – između € 40.000 do 5.000.000 ili čak i više u nekim slučajevima

PF4EE – Instrument za privatno financiranje energetske učinkovitosti

NCFF - Instrument za financiranje prirodnog kapitala

- Cilj je demonstrirati da **prirodni kapital može generirati prihode ili stvarati uštede** – istovremeno s dostizanjem ciljeva za biološku raznolikost i prilagodbu klimatskim promjenama
- Projekti podržani od NCFF-a će promovirati:
  - **Konzervaciju, restauraciju, upravljanje i poboljšanje prirodnog kapitala** koji doprinosi bioraznolikosti i prilagodbi klimatskim promjenama

NCFF - Instrument za financiranje prirodnog kapitala

- Primatelji mogu biti:
  - poduzeća,
  - vlasnici zemlje,
  - javna uprava
- Ukupni proračun NCFF-a = 100 – 125 mil € za razdoblje 2014-2017

NCFF – primjeri projekata

- **Zelena infrastruktura** – zeleni krovovi, zeleni zidovi, ekosustavi – skupljanje kišnice, sustav ponovnog korištenja vode, obrana od poplava i kontrola erozije
- **Plaćanje za usluge u ekosustavima** – programi za zaštitu i povećanje šuma, bioraznolikosti, smanjenje zagađenja vode i tla
- Projekti usmjereni na biološku raznolikost i **prilagodbe poduzeća** – održivo šumarstvo, poljoprivreda, akvakultura, eko-turizam

Financijski instrumenti više informacija

---

http://ec.europa.eu/environment/life/funding/financial_instruments/index.htm

www.eib.org/pf4ee

www.eib.org/ncff

Program LIFE – web i kontakti

<http://ec.europa.eu/environment/life/>

www.mzoip.hr

nikolina.petkovic.gregoric@mzoip.hr

life@mzoip.hr

